

[Hans Jørgen Holm]

at man kan igangsætte forskellige beskæftigelsesarbejder, hvoraf nyttevirkningen måske nok er af noget tvivlsom værdi. Og så må man jo næsten stille det spørgsmål: var det så ikke bedre, at man holdt fast i nogle af de almindelige anlægsarbejder og så vurderede det i sammenhæng?

Så kom indenrigsministeren med en udtalelse, som der var lidt tøven med at få over læberne, og den lød, at vi nok også fortsat må forlade os på en bedre konjunkturmæssig situation. Jeg kan da godt forstå, at ministeren måske tøver en lille smule med at sige det, for det er jo egentlig en fantastisk opgivende holdning, idet regeringen dermed tilkendegiver, at man ikke aktivt vil gå ind og forsøge at løse de specielle problemer, som findes i det danske samfund. Nu har vi siden 1973 forladt os på, at der skulle komme bedre konjunkturer, og der er vel ingen, der tør sige, at det ikke fortsat går ned ad bakke eller i hvert fald ikke begynder at gå op ad bakke igen, hvis der skulle være en udfladning. Det vil sige, at vi skubber problemerne over på kommende generationer uden den ringeste garanti for, at de har bedre muligheder for at tilbagebetale det, vi låner i udlandet. Her synes regeringen eller ministeren i hvert fald at være i direkte modstrid med nationalbankdirektøren.

Grethe Fenger Møller (KF):

Som jeg sagde før til indenrigsministeren, er der i kommunerne en meget stærk følelse af, at det er dem, der har betalt prisen under den økonomiske krise, ved at man har væltet udgifter over på dem. Nu siger indenrigsministeren, at det ikke er tilfældet med marts-pakken, fordi der er en større andel af udgifterne, der skal bæres af staten end af kommunerne. Men når det alligevel kommer til at betyde en stigning i de kommunale skatteprocenter på næsten 1 pct., er det mange penge, og derfor vil kommunerne også være meget følsomme over for at tro, at det lige som er tilfældet igen. Men for den enkelte borger, den enkelte familie, kan det sådan set være ligegyldigt, om man kommer til at betale mere i statsskat eller i kommuneskat, for pengene skal jo falde og går lige meget ud over familiernes mulighed for at planlægge deres egen privatøkonomi. Det må derfor blive en meget snæver afvejning af, hvad vi

341 Ft

vil betale for bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden – og noget skal vi selvfølgelig betale, det er rimeligt – og hvor meget vi endnu kan bære af skattetryk. Det er for billigt bare at sige, at man skal vente på, at der kommer en ny økonomisk højkonjunktur, for inden da vil alle jo betale 100 pct. i skat.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg synes egentlig, det er lidt utroligt, at hr. Hans Jørgen Holm kan komme så langt i sin fortolkning af de bemærkninger, jeg kom med. Når jeg i al stilfærdighed gør opmærksom på, at man ikke i sin vurdering af påvirkningen af den kommunale økonomi og af statens økonomi skal glemme, at vi er i en helt ekstraordinært vanskelig beskæftigelses-situation, så bliver det til, at regeringen har opgivet ævred med hensyn til en generel indsats. Det synes jeg er lidt for letkøbt en bemærkning, hr. Hans Jørgen Holm. Det lå ikke i det, jeg sagde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.
(Lovforslag nr. L 178. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helle Degn (S):

[Helle Degn]

Ingen af vore unge skal forlade folkeskolen, uden at vi har sørget for, at de får en vejledning om deres uddannelses- og erhvervs muligheder. Det kan den socialdemokratiske gruppe støtte, og vi er parat til at betale, hvad det koster at gøre en sådan ordning obligatorisk for alle landets kommuner.

Den enkelte unge kan forståeligt nok have svært ved at gennemskue, hvilke uddannelsesmuligheder hun eller han har foran sig, ligesom erhvervsvalget også kan være svært uden et overblik og uden gode råd med på vejen. Det er f. eks. svært for pigerne at sprede sig noget mere i uddannelsesvalget, hvilket jo senere fører til, at ca. $\frac{2}{3}$ af de ungdomsledige er piger. Bedre vejledning vil kunne være en støtte og en hjælp.

Det er klart, at der er en lang række administrative problemer forbundet med hele vejledningsområdet. Vi har skole-, erhvervs- og uddannelsesvejledere forankret i hver sit ressortområde. Vi kan give tilslutning til, at man lokalt i den enkelte kommune finder løsninger på samarbejde og overlappingsproblemer.

Under udvalgsarbejdet vil jeg bede om, at vi bliver orienteret lidt nærmere om de erfaringer, man allerede har gjort med koordineringen af vejledningen, hvilke forudsætninger vejlederne har for at støtte vore unge, og hvilket omfang vejledningen skal have for den enkelte unge.

For at hjælpe de unge med en afklaring af deres uddannelses- og beskæftigelsesvalg ser vi også positivt på de aktstykker, som regeringen har fremlagt i finansudvalget. Jeg tænker her specielt på aktstykke 253 om en udvidet mulighed for introduktion af erhvervsskolerne i 8.-10. klasse-forløbet. Her skal der kunne tilbydes et erhvervsintroducerende kursus af 1-5 dages varighed i en erhvervsklasse, på en teknisk skole el. lign., en ordning, som man bl. a. har gjort forsøg med og fået gode resultater af i Ålborg.

Regeringens mål, at ingen ung, som forlader folkeskolen denne sommer, skal gå ud i arbejdsløsheden, kan vi støtte, og vi støtter en hurtig og positiv behandling af dette forslag.

Karen Højte Jensen (KF):

Mange kommuner har som led i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden etableret

en såkaldt udvidet skolevejlederordning. Ifølge mange udsagn har en sådan ordning, der giver mulighed for at holde kontakt med og støtte de unge et par år efter, at de har forladt folkeskolen, givet positive resultater. Jeg mener heller ikke, der er tvivl om, at disse frivillige ordninger har haft en effekt og har givet og giver mange unge en god støtte.

Kommunerne har i høj grad haft frie hænder til at skræddersy en ordning, der netop tilgodeser det lokale behov.

Nu foreligger der så fra regeringens side som en del af martspakken et forslag om, at det skal være obligatorisk for kommunerne at tilbyde unge vejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i to år efter, at de er udskrevet af folkeskolen el. lign., dog mindst til de fylder 19 år.

Det konservative folkeparti ser med sympati på alle tanker om at informere og vejlede de unge, der har behov for det, men vi er ikke ganske overbevist om, at de ordninger, som forslaget lægger op til, der trækkes ned over hovedet på de enkelte kommuner og pålægger dem at etablere ungdomsvejledninger, er hensigtsmæssige. Er ordningen tænkt som en permanent ordning fra nu af og ud i al fremtid?

Vi vil gerne være med til at se på forslaget, men vi finder det vigtigt at høre og tage hensyn til kommunernes holdning i denne sag.

Jeg har en formodning om, at den finansieringsform, som der er peget på over de såkaldte L 488-midler i sig selv vil animere en række kommuner til at etablere vejledningsordninger.

Det er vigtigt, at der ved tilrettelæggelsen af vejledningsordninger tages hensyn til kommunernes forskellige strukturer og behov. Flexibilitet og koordinering er også afgørende, ikke mindst koordineringen med andre vejledningsordninger for unge.

Hvilket indhold skal en ordning i øvrigt have? I ministerens fremsættelse står der, at kommunerne får pligt til at holde kontakt til de unge. Kunne ministeren uddybe, hvad der ligger i ordet kontakt?

Desuden fremgår det af bemærkningerne, at skriftlig kontakt ikke er nok, idet der forudsættes direkte kontakt mindst to gange om året. Skal der ske en personlig opsøgning, hvor nu end det unge menneske måtte finde sig? Jeg er bange for, at dette nok er skri-

[Karen Højte Jensen]

vebordsteori. Jeg mener, at det i særlig grad drejer sig om en koncentreret indsats for at motivere og aktivisere den såkaldte restgruppe.

Lad mig til slut anføre, at for mig er det vigtigt at understrege, at offentlige arrangementer ikke skal fratage de unge og deres forældre deres ansvar. Med hensyn til dette konkrete forslag vil vi gå ind i et positivt udvalgsarbejde.

Hans Jørgen Holm (V):

Venstre er positiv over for forslaget. Vi erkender, at der er et behov for, at de unge, der forlader folkeskolen, ikke går ud i en situation, hvor de måske har svært ved at finde plads på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet, og hvor vi så først senere sætter indsatsen ind og samler dem op, når de er blevet ledige eller langtidsledige.

Jeg bemærkede fru Helle Degns synspunkter omkring den specielle opgave over for de unge piger, og jeg tror i høj grad, det er her, der er behov for en vejledning, sådan at de bliver sluset ind på andre områder, hvor der er bedre beskæftigelsesmuligheder end på de traditionelle kvindeområder. Her har vi nok et af de helt store problemer.

I den forbindelse vil jeg også godt trække de ventetider frem, som desværre eksisterer på en lang række af de uddannelsesområder, som pigerne traditionelt søger, og her har vi jo en af de store faldgruber, der kan skabe en ungdomsarbejdsløs kvinde, netop at man er nødt til at vente 2-3-4 år, før man kan komme i gang med den uddannelse, man egentlig har ønske om, og så går på beskæftigelsesprojekt i en periode for at få tiden brugt uden nogen som helst form for garanti for, at man kommer i gang med den pågældende uddannelse. Så ender man med det, arbejdsministeren undertiden har betegnet som den klassiske ungdomsarbejdsløshed: en kvinde på 22 år med et par børn og ingen mand, en situation, som det er næsten håbløst at hjælpe den pågældende ud af. Derfor tror jeg, det er særdeles væsentligt, at vi får hjulpet, så langt vi kan, men sådan at vi, som fru Karen Højte Jensen var inde på det, ikke fratager hverken de unge eller deres forældre ansvaret for selv at vælge og at finde frem til, hvad det er for en uddannelse, de ønsker.

Jeg skal også nævne, at for at en sådan vejledning kan lykkes, må der altså være noget at vejlede de unge hen til, og det er et af de helt store problemer i forbindelse med ungdomsarbejdsløsheden, at der er for lille kapacitet. Vi har et medansvar her i huset ved ikke at have fået tilrettelagt de 16-17-åriges uddannelse tilstrækkelig godt - vi kommer under næste punkt til fremskaffelsen af lære- og praktikpladser. I det hele taget bør vi ved alle ungdomsuddannelserne og nogle af de korterevarende videregående uddannelser nok se på, hvad vi kan gøre for at få et mere homogent system, sådan at vi ikke får disse venteperioder med risiko for at skabe langtidssarbejdsløshedsproblemer.

Med hensyn til det arbejde, der har været i udvalget, har vi bedt arbejdsministeren om at komme med en analyse af de gældende ordninger og af, hvad der fungerer på hele beskæftigelsesområdet. Den analyse har vi endnu ikke fået, og jeg finder, at den er nødvendig, for at vi kan se, hvad vi skal foretage os i forbindelse med den såkaldte marts-pakke. Hvad er der behov for? Hvad duer af det, vi har lavet hidtil, og hvad duer ikke? Hvad kan laves om, så det kan bruges? Det synes jeg nok vi savner som grundlag for det arbejde, vi skal foretage. Vi stillede et spørgsmål til arbejdsministeren - jeg tror, det var den 23. februar - og svaret kom forleden. Hvis der skal gå lige så lang tid med besvarelsen af de spørgsmål, vi stiller, når vi er færdige med førstebehandlingen her, så bliver det i hvert fald ikke til grundlovsdag, vi bliver færdige, så kan det tidligst blive til sankthans.

Desværre må jeg sige, at når vi skal gøre perspektivet op i marts-pakken, så ender meget af det i det, der er opsamlingen, nemlig jobkabelsesforslaget, fordi der altså ikke er tilstrækkelig beskæftigelse i samfundet. Som vi har peget på tidligere, ser vi det i sammenhæng, og derfor må det ses i forbindelse med den økonomiske politik, som regeringen forhåbentlig også lægger op til.

Ebba Strange (SF):

Det er sjældent, jeg har den glæde at være så enig med den ordfører, der lige har forladt talerstolen, som jeg er i dag, men det kan vi da godt fejre.

[Ebba Strange]

Jeg tror – nu er det sagt så mange gange, at jeg næsten ikke behøver sige noget – at det netop af hensyn til de unge piger er vigtigt at få denne ordning igennem, og vi støtter den fra SFs side, det vil jeg sige med det samme. Jeg har lidt kendskab til, hvordan ordningen allerede har fungeret i Århus amt. Den har fungeret godt, og jeg ved, at det er lykkedes at samle nogle unge mennesker op. Jeg tror, det er godt at pålægge kommunerne, at vi får den ordning alle steder – selvfølgelig ikke kun af hensyn til pigerne, men bl.a. af hensyn til pigerne.

Jeg er også tilfreds med, at specielt indvandrerne bliver nævnt i bemærkningerne. Det er en anden af de grupper, der bliver hårdt ramt af ungdomsarbejdsløshed, og som vi har en forpligtelse over for.

Også i den anden del af hr. Hans Jørgen Holms indlæg var jeg enig, nemlig at det er vigtigt, at man har noget at vejlede dem til og at rådgive dem om, altså at der er nogle steder, hvor de kan komme hen, og hvor de har lyst til at komme hen. Kun en opfyldelse af vores egen beslutning om ungdomsuddannelse til alle kan sikre det, og den håber vi snart bliver opfyldt.

Jeg vil kun tilføje én ting, og det er: hvordan sikrer vi kvalifikationerne i tilstrækkelig grad hos de mennesker, der skal vejlede? Det vil, sådan som jeg læser forslaget, i høj grad blive folkeskolens lærere, altså dem, der i forvejen arbejder med vejledning af de ældste elever; de vil måske kunne fortsætte den virksomhed. Der skal også ansættes nogle nye, står der i bemærkningerne. Jeg synes, det er kolossalt vigtigt, at de er velkvalificerede. Jeg skal ikke stå her og sige noget ondt om den danske folkeskoles lærere, men jeg er overbevist om, at de ikke vil være lige gode til denne opgave alle sammen. Man skal have noget kendskab til arbejdsmarkedet, man skal have kendskab til andet end skole-systemet indefra. Man skal have kendskab til de unge mennesker og de unge menneskers sociale og personlige situation.

Det vil jeg godt knytte sammen med den situation, Danmarks lærerhøjskole er i i øjeblikket, hvor de hvert år må afvise flere, der søger videreuddannelse. Jeg ved, at de har lavet nogle rimeligt gode skolevejlederkurser på Danmarks lærerhøjskole, og jeg ved også, at det ikke er undervisningsministerens opgave at pålægge Danmarks lærerhøjskole særli-

ge kurser, men der kunne jo godt herfra lyde en opfordring i hvert fald til Danmarks lærerhøjskole om at lægge vægt på, at der bliver uddannet nogle mennesker til at tage sig af denne kolossalt vigtige opgave – det være så gjort fra min side. Men det er selvfølgelig også en opfordring til ministeren og til folketinget om, at vi giver Danmarks lærerhøjskole økonomiske muligheder for at lave de kurser, den gerne vil.

Lawaetz (FP):

Skolevejledning, udvidet skolevejledning, erhvervsintroducerende kurser, arbejdsformidlingens erhvervsvejledning, kontaktgrupper, der er oprettet under arbejdsmarkedsnævnen med henblik på den regionale vejledningsindsats, hovedvejlederudvalgene, vejledning af kommunens socialforvaltning, obligatorisk kommunal vejledning til det fyldte 19. år, opsegende vejledning. Hvem har dog haft hjerne til at opfinde dette bureaukrati? Man rystes, når man bare ser den remse, og jeg har sikkert glemt noget. Nu mangler der kun en vejledning til at finde ud af vejledningssystemet. Er ungdommen ikke forvirret i forvejen, så skal den nok blive det af alle de forskellige vejledere.

Jeg talte i går med en kendt socialdemokrat, hr. Otto Mørch. Hans vejledning var gået ud på, at han ville være bankmand, og så sagde hans far, at han fik det dobbelte i elevløn på slagteriet. Det var hans vejledning, og han har da klaret sig meget godt indtil nu.

Der er altså nogle, der tror, at der også skal lovgives om dette, selv om man siger i samme oplæg, at kommunerne i fornødent omfang har lavet det helt frivilligt. Ligegyldigt hvad man siger, skabes der ikke én eneste ekstra arbejdsplads til de unge med al denne vejledning, men det skaber naturligvis beskæftigelse til 58 vejledere. Det tror jeg nu slet ikke slår til, og jeg kan høre, at fru Ebba Strange er enig med mig: der skal specialuddannes antagelig flere hundrede nye vejledere. Dernæst tales om konsulentbistand, kursusrvirksomhed, styrkelse af sekretariatet for den centrale samordning af vejledningerne.

Nu har der været talt om, hvem der skal betale. Her skal kommunerne, efter det jeg har læst, betale 21,4 mill. kr. Fru Helle Degn siger flot: vi er villige til at betale. Det ved

[Lawaetz]

jeg da ikke, om fru Helle Degn har fuld opbakning bag, om samtlige landets kommuner er villige til at betale udgifterne ved denne ordning.

Det er vel nok sådan, at hvis man er villig til at betale alt og man skal følge alle de gode ideer, der kommer, så er der ingen grænser. Nu vil fru Helle Degn og fru Ebba Strange særlig tage sig af de unge piger. I sidste uge ville fru Inge Fischer Møller tage sig af tidligere narkomaner. Fru Lilli Gyldenkilde ville tage sig af ugifte mødre. Vi skal åbenbart til at vælge os et speciale her. Jeg kan oplyse, at jeg vil vælge gifte mænd med hjemmegående koner og en 4-5 børn. Det er muligt, de har brug for lige så megen hjælp, som de forskellige damers specialgrupper har. Det kan da blive morsomt, hvis vi skal til at pleje hver vores særinteresser. Nu har jeg oplyst, hvem jeg mener trænger mest. Måske trænger de også til vejledning. De trænger i hvert fald til arbejde.

Det bliver mere og mere morsomt at høre på, og med hensyn til denne her remse, hvor jeg garanteret har glemt noget, tager man sig til hovedet. Jeg forstår ikke hr. Hans Jørgen Holm fra venstre. Han synes godt om lovforslaget, selv om han kom med et par små indvendinger, og fru Karen Højte Jensen var også lige ved at hoppe på den. Jeg vil garantere for, at fremskridtspartiet mener, at her har vi igen fået et bevis for, hvordan man skaffer beskæftigelse; det gør man igennem overdrevent bureaukrati.

Bente Juncker (CD):

CD vil gerne se positivt på dette forslag i udvalget. Flere kommuner har allerede indset det formålstjenlige i at følge deres unge et stykke tid efter, at de har forladt skolen. Forslaget skal ses i sammenhæng med ikke mindst lovforslag nr. L 176, hvoraf det fremgår, at de midler, kommunerne er pligtige til at afsætte, kan anvendes til at finansiere dette forslags gennemførelse. Jeg skal derfor henvise til, hvad CDs ordfører sagde om det foregående forslag.

Ole Vig Jensen (RV):

Vi er fra radikal side velvillige over for det foreliggende forslag om udvidet ungdomsvejledning om uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Vi mener at have set, at der er

gjort ganske mange gode erfaringer i kommuner, der har etableret sådanne særlige vejlederordninger for unge i den aldersgruppe, der her er tale om, og vi er temmelig sikre på, at andre kommuner med fordel vil kunne gøre brug af lignende ordninger.

Nu hænger det her forslag, som det er sagt så mange gange, sammen med de øvrige forslag, vel ikke mindst med det næste, men jo også, som det er nævnt af andre, den generelle økonomiske politik, vi er i stand til at tilrettelægge herinde. Nogle af stopklodserne i systemet, som hindrer unge i at komme ud og enten få uddannelsespladser eller egentlige arbejdspladser, består i, at der ikke er pladser til dem. Det forudsætter i det store og hele en ændret og øget økonomisk aktivitet. Selv om vi udformer gode vejlederordninger, er det vigtigt at få slået fast, at den anden side af sagen, der skal skabe forudsætningerne for aktiviteterne i samfundet, må vi interessere os mindst lige så meget for.

Vi har kun én indvending imod det foreliggende forslag, og det vil jeg tro at vi kan få klaret op i udvalget. Det er spørgsmålet om at sikre koordineringen med den række foranstaltninger, der er på området, i andre uddannelsesinstitutioner, i folkeskolen, i arbejdsformidlingen osv., osv. Det er meget vigtigt, tror jeg, at tingene ikke lapper alt for meget over hinanden, så vi i virkeligheden gør det mere vanskeligt og mere bureaukratisk, end nogen af os ønsker det. På det punkt mener jeg, vi skal interessere os for sagen i udvalget, men ellers er vi fra radikal side klar til at støtte forslaget.

Tinning (VS):

Ja, det er jo en tynd omgang, det her lovforslag. Der står noget om, at man skal vejlede, og det er jo udmærket. Der står også noget om, at man skal modvirke den skæve kønsopdeling på arbejdsmarkedet, og at man skal tage særlige hensyn til de unge indvandrere, og det er jo også særdeles udmærket.

Fru Ebba Strange har allerede været inde på, at der ikke står særlig meget om, hvordan man sikrer en ordentlig uddannelse af dem, der skal foretage vejledningen. Jeg synes, det er mindst lige så bemærkelsesværdigt, at der faktisk ikke står noget som helst om, hvad det er, de unge skal vejledes til. Det er muligt, man kan få lidt hjælp ved at kigge i den

[Tinning]

redegørelse af 30. marts 1982 om regeringens forslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, vi har fået. Der siger man forholdsvis klart, at de unge altså også må vise vilje til at udnytte de uddannelsesmuligheder, samfundet stiller til rådighed. Det betyder på almindeligt dansk: hvis en eller anden ung godt vil ind på en bestemt skole, kan det godt være, at der ikke er plads; til gengæld kan det godt være, at der er plads på en skole, der ligger et andet sted, hvor man måske underviser i noget helt andet, men det er dog en uddannelsesmulighed. Når man siger i denne redegørelse, at regeringen vil bistå for at fremme de unges mobilitet og vil forøge bevillingerne til indkvartering af elever på skolehjem i forbindelse med undervisning uden for elevernes lokalområde, så er vi måske henne ved noget af det, som er det egentlige indhold i dette forslag, og det synes jeg der kunne være grund til at få noget mere at vide om.

Da vi diskuterede arbejdsministerens redegørelse om bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, fik vi oplyst, at det, det drejede sig om med hensyn til at fremme de unges mobilitet, var, at man jo kunne købe nogle af de mange villaer, der ligger rundt omkring, nogle af de mange private ejendomme, der ligger rundt omkring, og så kunne man lave ungdomsboliger dér. Og nu får vi så at vide, at eleverne jo også kan bo på skolehjem, når de alligevel skal på ferie midt i skoleåret et andet sted i landet. Jeg synes, det kunne være godt at vide, om der faktisk ligger nogle overvejelser, dels om, hvem der skal betale alt dette her, dels om, hvor stort et omfang man egentlig forestiller sig den del af vejledningen vil få. Det er da klart, at vi også synes, det er fint at vejlede unge om eksisterende muligheder og at sørge for en bedre overgang enten til uddannelse eller til arbejdsmarkedet. Men vi synes ikke, det er specielt fint, hvis det, det i vid udstrækning kommer til at handle om, er, at man bruger sine såkaldte mobilitetsfremmende ydelser, f.eks. i samarbejde med arbejdsformidlingens erhvervsvejledning, til at få de unge til at tage en uddannelsesplads et andet sted i landet eller inden for den anden uddannelsesretning end den, de oprindeligt havde tænkt på.

Jeg synes, at bemærkningerne om, at de unge må vise vilje til at udnytte de uddannelsesmuligheder, samfundet stiller til rådighed, er lidt uheldige og temmelig bemærkelses-

værdige, for selvfølgelig må de unge vise vilje til at tage imod de tilbud, der er, for så vidt det er tilbud, de unge har et eller andet ønske om. Det kan ikke være sådan, at vi siger, at nu har samfundet stillet de her pladser til rådighed, og så må de unge altså tage dem under alle omstændigheder. Jeg mener, at det betænkeligt ligner noget, der passende kunne kaldes tvangsdeportation af en del af de unge. Jeg vil selvfølgelig godt høre de bemærkninger, undervisningsministeren eventuelt har til denne del af redegørelsen fra arbejdsministeren.

Til sidst blot et enkelt lille spørgsmål. Det siges i bemærkningerne til selve lovforslaget, at der vil blive fastlagt en generel maksimumsnorm for det gennemsnitlige antal timer, kommunerne må bruge til denne vejledning. Det forstår jeg simpelt hen ikke. Jeg synes, det er udmærket med en sådan norm, men jeg synes, det ville være mere rimeligt, at man lavede en minimumsnorm. Jeg ser i hvert fald ikke den store fare for, at kommunerne skal komme til at vejlede for meget eller bruge for mange ressourcer på denne vejledning. Det tror jeg såmænd godt de kan finde ud af at styre selv.

Chr. Christensen (KrF):

Dette forslag rummer efter vores opfattelse principielt noget meget positivt. Den vejledning, der er omtalt heri, har jo været forsøgt forskellige steder mere eller mindre formaliseret, og det har vist sig, at man kunne få fat på nogle unge, og at man kunne hjælpe dem, selv om de var gået ud af skolen et år eller halvandet før. Der er nok ingen tvivl om, at den ordning, der nu skal gennemføres, vil afhænge af, i hvor tæt kontakt vejlederne er med dem, der skal vejledes, og hvor megen forståelse disse vejledere har af de problemer, de unge står i. Derfor vil det være godt, om vejlederne er så tæt knyttet til de unges arbejdsplads som overhovedet muligt, og det vil altså sige skolerne.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at det også efter den foreslåede ordning i de fleste tilfælde vil være hensigtsmæssigt, at det er skolevejledere, der udfører vejledningsarbejdet. Det kan vi helt bakke op bag, men det vil jo nok tidsmæssigt afstedkomme nogle problemer. Skal dette gennemføres til 1. august 1982, hvad så med den planlægning,

[Chr. Christensen]

der næsten er færdig på skolerne, og hvad med den timefordeling, der er sket? Jeg tror, det er væsentligt, at man her så hurtigt som muligt får en afklaring, for at kommunerne ikke skal komme til at stå i en situation, hvor det kan betyde ekstraansættelse af folk, som egentlig ikke er inde i den problematik.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg vil gerne takke den langt overvejende del af ordførerne, som udtrykte en positiv holdning til det foreliggende forslag. Jeg har nogle bemærkninger til nogle af de ting, der blev ført frem fra visse af ordførernes side.

Fru Karen Højte Jensen var inde på, at de frivillige ordninger, vi hidtil har kendt til, har haft en god effekt, og at værdien var, at kommunerne havde frihed til at skræddersy deres ordninger efter de lokale behov. Det er korrekt, når fru Karen Højte Jensen gav udtryk for, at som lovforslaget ligger, peger det på, at det vel nok vil være det normale, at det er skolevejlederne, der laver arbejdet, men jeg vil dog understrege, at der står i bemærkningerne, at det ikke er tanken at afskære kommunerne fra at vælge andre løsninger, hvis det under hensyn til de lokale forhold anses for formålstjenligt. Jeg mener, at der i lovforslaget ligger den rummelighed, der gør, at kommunerne har frihed til at organisere vejledningen på den for det lokale område mest hensigtsmæssige måde.

Fru Karen Højte Jensen havde også nogle bemærkninger om, at det skulle være personlige kontakter og ikke skriftlige kontakter. Jeg måtte opfatte ordene som lidt kritiske over for dette, at man skulle have det større arbejde med de personlige kontakter. Jeg må understrege, at efter min vurdering vil en skriftlig kontakt til den gruppe, der her er tale om, stort set være uden værdi. Man må huske på, at de, som er gledet ind i uddannelse, og de, som er gledet ind i arbejdsforhold, ikke skal bruge vejledning. De uddannelsessøgende bruger uddannelsesstedernes vejledningsordninger. Det vil sige, at tilbage vil, alt andet lige, stå den gruppe, der har vanskeligst ved at søge uddannelse eller ved at komme i et arbejdsforhold, og som måske også, alt andet lige, er mindst motiveret for det. Jeg må erkende, at jeg ikke tror, at en skriftlig henvendelse på officielt dansk, kommunalt eller statsligt sprog, vil gøre det store

indtryk på denne gruppe af unge. Jeg tror, det er helt afgørende nødvendigt, at det bliver personlige kontakter, hvor mennesker med erfaring på det område får en samtale med de unge.

Hr. Hans Jørgen Holm var inde på nogle betragtninger, som også fru Helle Degn var inde på, vedrørende vejledningsbehovet. Jeg tror, at også fru Ebba Strange nævnte vejledningsbehovet, ikke mindst for pigerne og for indvandrere. Jeg er meget indstillet på, at vi også på dette område skal udforme bekendtgørelser og retningslinier i det hele taget, således at vi styrker disse områder, for dér ligger nogle store behov.

Hr. Hans Jørgen Holm var inde på, at det var vigtigt, at der var noget at vejlede hen til. Deri kan vist alle være overordentlig enige, men bemærkningerne forekom mig lige pessimistiske nok. Jeg skal ikke bestride, at vi stadig har problemer med kapaciteten på uddannelsesområdet, men jeg vil da godt understrege, at vi i år vil have lige knap 90.000 – jeg tror, det er 89.800 – uddannelsespladser til en årgang på 81.000 mennesker, som forlader folkeskolen. Vort problem ligger dels i, at der er ældre unge, som ikke hidtil har fået en uddannelse, der søger på lige fod med dem, der forlader folkeskolen, dels i, at visse fag søges af et langt større antal unge, end vi realistisk kan sluse ind i dem. Det er også en bemærkning til hr. Tinning, som syntes, at der var meget i dette, der kunne være fint, men det var ikke fint at få de unge til at tage en anden uddannelse end den, de oprindeligt havde tænkt på.

På de områder, de grafiske fag, frisørfaget, og hvad man ellers kan nævne af fag, hvor søgningen er så umådeligt meget større, end vi nogen sinde kan drømme om at skabe beskæftigelse for – der er altså måde med, hvor meget 5 mill. mennesker f. eks. kan bruge af frisører – synes jeg, at man gør de unge en tjeneste ved at sige til dem: det er ikke realistisk, at de 4.500 unge, som det er i år, der vil inden for servicefagene, kan finde beskæftigelse dér; er der ikke andet, I kunne tænke jer? Jeg synes, det er en overordentlig stor tjeneste at gøre de unge mennesker opmærksom på, at der ligger nogle problemer i modefagene, og at det er meget fornuftigt at vejlede dem og opfordre dem til at overveje, om der var andre uddannelser, de kunne tænke sig.

[Undervisningsministeren]

Fru Ebba Strange var inde på spørgsmålet om vejledningsordningen og erfaringerne fra Århus amt, som jo er et af forsøgsamterne, og jeg kan bekræfte, hvad fru Ebba Strange sagde, at erfaringerne med vejledningsordningen i Århus amt har været gode.

Fru Ebba Strange havde også nogle betragtninger om skolevejlederne og deres erfaringer og sagde, at det kræver kendskab til arbejdsmarkedet og til en lang række andre forhold. Jeg vil i den forbindelse blot understrege det, som også hr. Ole Vig Jensen var inde på, nemlig det vigtige i, at vi får koordineret de bestræbelser, der er på dette område. Jeg tror, det er vigtigt, som hr. Chr. Christensen sagde, for denne gruppe af unge, at det er folk, de kender fra deres dagligdag. Det vil sige, at det primært er skolevejledere, men også andre, de kender fra deres dagligdag, som har den første kontakt med dem. For at disse vejledere skal kunne fungere ordentligt, er det vigtigt, at der er samarbejde med arbejdsformidlingen og med de øvrige institutioner på det regionale plan, og dér har vi netop fået gode erfaringer inden for det sidste års tid med et regionalt samarbejde, så vi undgår overlapninger, og at der er nogle, der falder ud mellem flere systemer.

Hr. Lawaetz undrede sig over, at vi nu laver dette vejledningsbureaukrati, fordi regeringen samtidig siger, at kommunerne selv har gjort det godt nok. Det tyder på, at hr. Lawaetz ikke rigtig har læst forslaget. Det, der står i det, er, at hvor kommunerne har gjort noget, viser erfaringerne, at de har gjort det godt nok, men at der faktisk er knap hundrede kommuner, som overhovedet ikke har taget noget initiativ til vejledning af unge. Det er jo netop det, der er baggrunden for forslaget her, at man ønsker, at alle kommuner i landet skal tage et sådant arbejde op.

I øvrigt må jeg sige, at hr. Lawaetz' indlæg overraskede mig, selv om jeg nok ikke burde blive overrasket over et indlæg fra fremskridtspartiet. Jeg kender ellers hr. Lawaetz som et – hans politiske tilhørsforhold taget i betragtning – rimelig fornuftigt menneske, men jeg er nødt til at sige, at den betegnelse kan jeg ikke bruge om det indlæg, hr. Lawaetz leverede her i dag.

Til hr. Ole Vig Jensen blot dette, at de betragtninger, der blev gjort om koordineringen, er jeg ét hundrede procent enig i. Vi kan

drøfte det nærmere under udvalgsarbejdet. Jeg tror ikke, at det vil give problemer på nogen måde, for vi må alle være interesserede i at få sikret den mest effektive udnyttelse og undgå enhver form for overlappning af dette arbejde.

Lawaetz (FP):

Jeg takker undervisningsministeren for komplimenten. Det er måske netop, fordi jeg er et rimelig fornuftigt menneske, at jeg her får øje på et sted, hvor man skyder over målet, hvad man desværre så tit gør. Min opfattelse er, at man her virkelig har skudt over målet – jeg skal nok lade være at gentage de ti forskellige former for vejledning. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, for ministeren har jo så god forstand på det: hvor får man egentlig tallet 58 vejledere fra til hele landet? Når det endelig skal være, synes jeg, at 58 vejledere må være en dråbe i havet, hvis ministeren mener denne lov alvorligt.

Hr. Ole Vig Jensen behøver ikke være bekymret, for der står her:

»Det tilføjes, at rådet for uddannelses- og erhvervsvejledning, som varetager den centrale samordning af uddannelses- og erhvervsvejledningsaktiviteterne, vil få behov for at få tilført ressourcer specielt med henblik på en styrkelse af sekretariatet.«

Der er tænkt på alt, og der er altså også tænkt på samarbejde.

Jeg må tillade mig, selv om jeg altså er et fornuftigt menneske, at sætte spørgsmålstegn ved, om ikke man kunne klare denne vejledning noget mere enkelt end med opbyggelse af dette maskineri.

Formanden:

Citatet var fra side 3 i bemærkningerne til lovforslaget.

Tinning (VS):

Jeg tror heller ikke, at vi, som undervisningsministeren antydede, skal basere forbedringen af betalingsbalancen på at kunne eksportere frisørkunnen eller den slags.

Det, jeg snakkede om, var heller ikke noget med, at alle de, der ville være frisører, bare skulle have lov til det, og så var det helt fint. Man taler om, at regeringen vil bistå for at fremme de unges mobilitet, og i en tidligere debat har vi fået at vide, at det betyder

[Tinning]

noget i retning af, at regeringen vil gå ud og købe nogle gamle villaer og nogle andre private ejendomme og så lave ungdomsboliger, og vi har fået at vide, at det også drejer sig om støtte til indkvartering på skolehjem, når de unge skal undervises andre steder i landet end dér, hvor de oprindeligt havde forestillet sig det. Jeg er udmærket klar over, at det selvfølgelig ikke kan blive umådelig konkret og detaljeret, men jeg vil godt vide, om undervisningsministeren overhovedet kan sige noget om, hvor stort et omfang man forestiller sig dette skal have.

Jeg frygter – og det var den frygt, jeg godt ville have afkræftet – at dette drejer sig om en udbygning af vejledningen, koordineret med bl. a. arbejdsformidlingens erhvervsvejledning og udviklingen af de mobilitetsfremmende ydelser, med den konsekvens, at man kommer til at sende ret mange unge rundt omkring i landet for at få en uddannelse inden for det område, hvor der nu måtte være plads. Jeg synes, at der er grund til at have den frygt, fordi regeringens, eller undervisningsministerens grundholdning i hvert fald er, at de unge må vise vilje til at udnytte de uddannelsesmuligheder, samfundet stiller til rådighed.

Det kan kun forstås sådan, at når de skal vise vilje, skal de også sige ja til f. eks. at tage andre steder hen i landet. Hvor stort et omfang forestiller undervisningsministeren sig at den slags ferie midt i skoleåret vil få?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Lawaetz' sidste indlæg bekræfter kun min teori om, at hr. Lawaetz nok ikke har læst forslaget. Der står i bemærkningerne: det øgede personalebehov i kommunerne som følge af gennemførelsen af forslaget skønnes at ville komme til at svare til ca. 58 *fuldtidsstillinger*. Dermed er ikke sagt, at hver kommune skal have en hel person, man kan faktisk godt have en tredjedel, en fjerdedel, en halv person rundt om i kommunerne. Dermed et svar på, hvor tallet kommer fra.

Hr. Tinning spørger mig, i hvilket omfang der vil blive tale om at tilbyde unge uddannelsespladser andre steder i landet. Det er lidt svært at svare på i dag, fordi vi endnu ikke har nogen viden om, hvor de ledige pladser er. Jeg finder det rimeligt, hvis vi har vores kapacitet f. eks. i Københavnsområdet

fuldt optaget, mens der er ledige uddannelsespladser andetsteds i landet, at vi så siger til de unge: I kan få en uddannelsesplads dér og dér, og I kan få en skolehjemspads dér. Det finder jeg ikke er nogen tvangsforanstaltning. Jeg synes, det er et rimeligt tilbud at give de unge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det den 11. februar 1982 nedsatte udvalg vedrørende lovforslag til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om foranstaltninger vedrørende lære- og praktikpladser og om ændring af lov om lærlingeforhold og lov om erhvervsfaglige grunduddannelser.

(Lovforslag nr. L 179. Fremsat 31/3 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Nørgaard Sørensen (S):

En vigtig del af bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden er naturligvis fremskaffelse af lære- og praktikpladser for at sikre, at unge ikke tvinges ud af et uddannelsesforløb. Allerede sidste forår indgik regeringen som bekendt to aftaler, én med de kommunale organisationer og én med det private arbejdsmarked. Formålet var at tilvejebringe det nødvendige antal lære- og praktikpladser, og det lykkedes også for den offentlige sektor at opfylde sin del af aftalen, men det lykkedes ikke for den private sektor, så langt fra, og derfor er det naturligvis nødvendigt med lovgivning på området.